

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ**

TOPLUMSAL DUYARLILIK PROJELERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

“Felsefe-Edebiyat Oku-Yorum Yazıyorum”

Proje Kodu: 616EB121447CF

SONUÇ RAPORU

Proje Yürütücüsü:

Doç. Dr. Hüsnü AYDENİZ
Edebiyat Fakültesi

Proje Danışmanı:

Dr. Öğr. Üyesi Emine AYDOĞAN

Aralık, 2021

ERZURUM

İÇİNDEKİLER TABLOSU

ÖNSÖZ	3
ABSTRACT	4
MATERYAL VE YÖNTEM.....	5
PROJE UYGULAMASINA AİT GÖRSELLER	6
SONUÇLAR	10

ÖNSÖZ

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliğinin akıl sahibi olduğu hususunda neredeyse bütün insanların fikir birliğinden söz edilebilir. Ancak, bir akla sahip olmak onun yerli yerinde kullanılmasına her zaman imkân sağlamamaktadır. Onun sistemli ve tutarlı bir şekilde kullanılması da büyük bir önem arz eder. Başlangıçta bir alet ilmi olarak mantık ilminden istifade edilmekle birlikte, hayatın karmaşık meseleleri karşısında daha ileri uygulamalara başvurulması zorunludur. Bu noktada felsefenin önemli bir yerinin bulunduğu kuşku götürmez. Felsefe insanların kapsamlı, tutarlı, objektif ve rasyonel bilgiyi esas alan bir boyuta yükselmeleri için uğraş verir. Bunlara ek olarak, spekülatif düşünceye değer atfetmesi ve normatif ilkeler ortaya koyması bakımından bilimsel disiplinlerden farklılık arz eder. Bütün bu unsurlar kimi zaman felsefeye karşı farklı ve olumsuz tepkilerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu olumsuzlukların bertaraf edilebilmesi için sağlam bir felsefe öğretimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu gerçekleşmediği takdirde düşüncenin ilerlemesinin teorik dayanaklarından mahrum kalınacağı unutulmamalıdır.

Kuşkusuz felsefe evrensel iddialar taşıyan bir alandır; varlığın yüzeysel bir şekilde ele alınmasından öteye geçen ve derin bir ontolojik sorgulamayı içeren bir mahiyete sahiptir. Bunun tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için farklı bakış açılarının dikkate alınması gerekir. İnsanlık tarihinin farklı dönemlerinde birbiriyle ahenkli olarak tezahür eden yaklaşımlarla birlikte, önemli farklılıkların bulunduğu gerçeği dikkate alındığında, alternatif düşünörlere ait eserlerin incelenmesi, önemli bir katkı sunar. Hazırlanan bu proje ile felsefe alanında öğrenim gören öğrencilerin alternatif okumalar gerçekleştirmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede düşünce dünyamızın önemli isimlerinden olan Sezai KARAKOÇ'un eserleri merkeze alınmış ve onun şiirden edebiyata, sinemadan siyasete kadar uzanan geniş bir alana hitap eden görüşleri irdelenmiştir. Bu vesileyle, katılımcıların hem kendi birikimimize hem de farklı költörlere muttali olmalarına bir kapı aralanmaya çalışılmıştır. Projenin katılımcı öğrenciler için bir başlangıç uygulaması olması ve müteakip uygulamalarla desteklenmesi düşünülmektedir. Projenin amacına ulaşması için katkı sağlayan Atatürk Üniversitesi Toplumsal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne ve projenin yürütölmesinin her aşamasında desteklerini esirgemeyen Atatürk Üniversitesi Toplumsal Duyarlılık Projeleri Uygulama ve Araştırma Merkezi'ne teşekkür ederiz.

Anahtar Kelimeler: Felsefe, Edebiyat, Estetik, Sezai Karakoç, Gelenek.

ABSTRACT

It can be said that almost all people agree on the fact that the most important feature that distinguishes humans from other living things is intelligence. However, having a mind does not always allow it to be used in its proper place. It is also of great importance that it is used systematically and consistently. Although the science of logic is used as a science of tools in the beginning, it is necessary to apply to more advanced applications in the face of complex issues of life. At this point, there is no doubt that philosophy has an important place. Philosophy strives for people to rise to a dimension based on comprehensive, consistent, objective and rational knowledge. In addition, it differs from scientific disciplines in terms of attributing value to speculative thinking and introducing normative principles. All these elements can sometimes cause different and negative reactions to philosophy. In order to eliminate these negativities, a solid philosophy teaching is needed. It should not be forgotten that if this does not happen, the progress of thought will be deprived of its theoretical foundations.

Undoubtedly, philosophy is a field with universal claims; It has a nature that goes beyond the superficial handling of existence and includes a deep ontological questioning. In order for this to be fully realized, different perspectives must be taken into account. Considering the fact that there are important differences along with the approaches that manifested in harmony with each other in different periods of human history, examining the works of alternative thinkers makes an important contribution. With this project, it is aimed that students studying in the field of philosophy will perform alternative readings. In this framework, the works of Sezai KARAKOÇ, one of the important names of our world of thought, were taken into the center and his views that appealed to a wide area ranging from poetry to literature, from cinema to politics were examined. On this occasion, it has been tried to open a door for the participants to be aware of both our own knowledge and different cultures. It is thought that the project will be an initial application for the participating students and be supported by subsequent applications. We would like to thank Atatürk University Social Research Application and Research Center for contributing to the achievement of the project's purpose, and Atatürk University Social Awareness Projects for their unwavering support at every stage of the project's execution.

Key Words: Philosophy, Literature, Aesthetics, Sezai Karakoç, Tradition.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu çalışma bir Toplumsal Duyarlılık Projesi'dir.

Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Proje ekibi tarafından 01.11.2021-29.12.2021 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nde gerçekleştirilmiştir.

Projenin Uygulanışı

Bu proje, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmıştır. Proje kapsamında Sezai Karakoç'a ait olan ve içerisinde hem teori hem de pratiği ilgilendiren konuların yer aldığı ve güncel meseleleri de ilgilendiren yedi eseri temin edilerek, projeye dahil olan öğrencilerle okuma ve tartışma etkinliğinin yapılması planlanmıştır. Bu uygulamada, metin okuma, tartışma ve beyin fırtınası gibi yöntemlerden yararlanılmıştır. Müzakereler başlangıçta iki haftada bir yapılacak şekilde planlanmakla birlikte, katılımcıların talebiyle hafta bir müzakere yapılmıştır. Bu çerçevede Karakoç'un kimi zaman bir kimi zaman da iki eseri ele alınmıştır. Öğrenciler metinleri önceden okuyarak toplantıya iştirak etmiş ve tespit ettikleri hususları dile getirerek, bunların tartışmalarını kendi aralarında ve proje yürütücüsünün gözetiminde gerçekleştirmişlerdir. Projenin okuma ve tartışma etkinlikleri tamamlandıktan sonra, öğrencilerin bu süreçte elde ettikleri bilgi ve birikimin ortaya konulması aşamasına geçilmiş ve projeye dahil olan bütün öğrenciler, edebiyat ve felsefe odaklı olmak üzere bir metin kaleme almışlar ve bu metinler basılı hale getirilerek, katılımcı öğrencilerle paylaşılmıştır.

Proje kapsamında Sezai KARAKOÇ'un aşağıdaki eserleri ele alınmıştır:

Sezai Karakoç, Düşünceler 1 / Kavramlar, Diriliş Yayınları.

Sezai Karakoç, Düşünceler 2 / Kurumlar, Diriliş Yayınları.

Sezai Karakoç, Edebiyat Yazıları 1, Diriliş Yayınları.

Sezai Karakoç, Çağdaş Batı Düşüncesinden , Diriliş Yayınları.

Sezai Karakoç, Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı 1, Diriliş Yayınları.

Sezai Karakoç, İslam, Diriliş Yayınları.

Sezai Karakoç, Şiirler 1/ Monna Rosa, Diriliş Yayınları.

PROJE UYGULAMASINA AIT GÖRSELLER

Projenin 09.11.2021 tarihli başlangıç buluşmasında katılımcı öğrencilerle bir toplantı gerçekleştirilerek, temin edilen kitaplar dağıtılmış ve projenin planlaması hep birlikte yapılmıştır. Bu çerçevede, müzakerelerin her hafta Salı günleri saat 12.00'de yapılmasına karar verilmiştir.

Projenin 30.11.2021 tarihli ilk buluşmasında Sezai KARAKOÇ hakkında genel bir bilgilendirme yapılmış ve yazarın “Düşünceler 1 / Kavramlar” ve “Düşünceler 2 / Kurumlar” adlı eserleri ele alınmıştır.

Projenin 07.12.2021 tarihli ikinci buluşmasında Sezai KARAKOÇ'un “Edebiyat Yazıları 1” adlı eseri ele alınmıştır.

Projenin 14.12.2021 tarihli üçüncü buluşmasında Sezai KARAKOÇ'un "Edebiyat Yazıları 1" ve "Şiirler 1 / Monna Rosa" adlı eserleri ele alınmıştır.

Projenin 21.12.2021 tarihli dördüncü buluşmasında Sezai KARAKOÇ'un "Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağırısı 1" ve "İslam" adlı eserleri katılımcı öğrencilerden Dilara TOKA'nın moderatörlüğünde ele alınmıştır.

Projenin önemli boyutlarından birini de, yapılan okumaların da dikkate alınarak hazırlanan deneme yazma uygulaması oluşturmaktadır. Bu çerçevede, katılımcı öğrencilerden her birinin, müzakere edilen konular dikkate alarak ortalama iki bin kelimedenden oluşan bir deneme yazmaları ve denemelerini diğer arkadaşlarıyla paylaşmaları istenmiştir.

Deneme Metni Örneği:

ZITLİKLERİN UYUMU

Semanur KOTAN¹

Evrende tahmin edebileceğimiz üzere birçok zıt kavram vardır. Bu zıt kavramlar, her ne kadar birbirlerinin tam tersi olan şeylere işaret etseler de aslında o kavramı fark edilir ve anlamlı kılmak o kavramın zıddıyla mümkündür. Nitelik ve durumları itibarıyla birbirine aykırı ve birbirlerinin karşısında, ters kutuplarında yer alan kavram ve olgular ile bunların durumları, kâinat ve yaşam döngüsü zıtların birlikteliği üzerine kuruludur.

Dünyanın ve insanlığın tüm kurgusu zıtlıklar üzerinedir.

Bu zıtlıklar bizim gündelik yaşantımızda dahi devamlı olarak yer alsalar da çoğu zaman bu zıtlıkların nasıl bir harmoni içerisinde süregeldiğinin farkına varamamaktayız.

Her şey zıddıyla bilinir ve fark edilir. Bu zıtlıklar birbirinden ayrılmayan ilişki içerisinde olan birlikleri ifade eder. Zıtlık temeline dayanan evrendeki varoluşun, varlığını sürdürmesi için evrende bir "denge" olmalıdır. Yani zıtlıklar birbirini var ederken evrenin dengesini sağlamaktadır. Bu denge ise bir şey ile zıddının birlikte varacağı ortak bir sonucu ifade etmektedir.

"Karşıt olan şeyler bir araya gelir ve uzlaşmaz, zıt olanlardan en güzel uyum doğar. Her şey çatışma sonucunda meydana gelir."

Yaşadığımız tezat hayatı Platon ise bu dünyada var olan her şeyi aslında İdeaların birer yansıması olarak tanımaktadır. İdealar dünyası ile duyular aracılığıyla algılanan görünüşler dünyasının farkını aradaki zıtlık argümanı ile ortaya koyar. Varlığın temelinde de bu iki farklı dünyadaki zıt düşünceler vardır. Platon'a göre zıtlık, idealar dünyası ile değişen dünya arasında bir köprüdür. Yani ahiret inancını barındıran her dinde olduğu gibi bu dünya ve öteki dünya görüşüyle benzerlik gösteren Platon'un idealar alemi ve gölgeler alemi arasında yer alan köprünün evrende var olan zıtlıklardan meydana geldiğine işaret eder. Platon insandaki,

¹ Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü Lisans Öğrencisi

doğadaki ve evrendeki zıtlığı o kadar güzel açıklamıştır ki: **“Acı ve haz doğal olarak fıskıran iki pınar gibidir; bunlardan gerektiği yerde, gerektiği zaman ve gerektiği kadar alan her canlı varlık mutlu olur; buna karşılık bunlardan bilinçsizce ve zamansız alan varlık ise mutsuz yaşar”**.

Platon’un bu sözlerinden hareketle mutluluk kavramının mahiyetini ele almaya çalışalım. Öncelikle bir insanın mutluluğun veya mutlu olduğunun farkına varabilmesi için mutsuzluk kavramını bilmesi veya mutsuzluğu deneyimlemiş olması gerekmektedir. Mutluluğun değeri mutlu olduğumuz an için anlaşılabilen bir ölçüt değildir, onun kıymetini anlamamız ancak mutsuz olmamız ile mümkündür. Çünkü insan mutlu olduğu anları daha çok mutsuzken anımsayan bir varlıktır. Bu durumu **Mevlâna Celâlettin -i Rumi’nin** insana umut veren şu sözleriyle tanımlayabiliriz: **“Küle döndüysen, yeniden güle dönmeyi bekle. Ve geçmişte kaç kere küle dönüştüğünü değil, kaç kere yeniden küllerin arasından doğrulup yeni bir gül olduğunu hatırla.”**

Yani genel olarak bir kavrama baktığımızda onu anlamlı kılanın onun zıddı olduğunu görürüz. İşte bu durum mutluluk kavramı için de böyle şekil almaktadır. Hiçbir insanın her an için mutlu olması nasıl söz konusu olamayacak kadar ütöpik bir durumsa mutsuzluk için de aynı durum geçerlidir. Fakat neticede bu kavramları ele aldığımızda her iki kavram için de bir diğeri oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bu noktada zıtlıkların ne derecede uyum içerisinde olduklarını tahmin edebiliriz.

Zıtlıkların uyumunu en net görebileceğimiz kavramlardan bazıları ise iyilik ve kötülük kavramlarıdır. Felsefe tarihinde ilk olarak Epikür’ün ortaya attığı kötülük problemini ele aldığımızda ise; karşımıza iyilik ve kötülük kavramları çıkmaktadır. Kötülük problemi, din felsefesinde kötülük ile mutlak iyi olan bir Tanrı'nın varlığının nasıl bağdaştığı şeklindeki bir sorudur. Fakat bu soruna zıtlıkların birbirleriyle anlam kazandığı anlayışıyla yaklaştığımızda görüyoruz ki iyilik kavramı, kötülük problemi var olduğu için özel ve güzel bir yere sahiptir. Aslında iyilik, kötülüğün olmama durumunu ifade eden bir sözcüktür. Yani iyiliği ifade etmek için bile kötülük kavramının insan zihninde bir karşılığı olmalıdır. İyilik daim olduğunda o olağan önemini yitirir ve sıradanlaşır, fark edilmesi güçleşir. Çünkü kötülük kavramı olmadan iyiliğin bütün anlamlı, özel ve güzel yönleri alışlagelmiş bir hal almış olacaktır.

Evrendeki düzene, doğaya baktığımızda ise sürekli birbirini takip eden ve bir diğer zıtlıkların uyumunu ifade eden kavramlar olarak ise “ gece ve gündüz” kavramlarıyla karşılaşmaktayız. Gece ve gündüzün birbirini takip etmesiyle ise günleri görmekteyiz.

Fakat Kuzey Avrupa ülkeleri “Beyaz Geceler” sezonunda tam anlamıyla karanlık olmuyor yani gece yaşanmıyor. Gökyüzü şafak sökmüş gibi aydınlık oluyor. Kuzey Avrupa'nın belli bölgelerinde güneş hiç batmıyor. Gece ormanda veya kentin sokaklarında suni ışığa ihtiyaç duymadan yürümek veya bisiklete binmek isteyenler güneş batmayan ülkelere; Norveç'e, İsveç'e, Finlandiya'ya, Danimarka'ya, İzlanda'ya akın ediyor. Bu ülkelerde güneş haftalarca gece gündüz demeden gökyüzünde kalıyor.

Peki ya bu sürekli devreden gece ve gündüzden gün boyunca yalnızca biri olsaydı örneğin 24 saatin tamamının gündüz, aydınlık bir evren olduğunu varsayalım. Hatta haftalarca değil de tüm yıl boyunca, evrenin varoluşundan yok oluşuna dek olan tüm süreç içerisinde gündüz yaşandığını düşünelim. İşte o zaman hiçbir insan gecenin sakinliğinin, karanlıkta alınan çok daha verimli bir uykunun ve hatta yıldızları görebilmenin farkına asla varamazdı. Aynı şekilde devamlı olarak gecenin yaşandığı bir dünyada sabahın ilk ışıklarının görülmediği bir yaşamda gece de bir anlam ifade etmeyecektir. “Gece en karanlık ve ebedi görüldüğü zaman gün ışığı en yakındır. Her gecenin bir sabahı vardır. ”

Dolayısıyla gece ve gündüz de birbirleriyle anlamlıdırlar, biri olmadan bir diğerinin anlam ifade etmesi mümkün olmayacaktır...

Tıpkı gece ve gündüzün birbiriyle anlam ifade ediyor oluşu gibi beyaz ve siyahın da anlamlı olması, beyazın siyahla, siyahın ise beyazla fark edilebilir oluşu benzer biçimde zıtlıkların uyumunu apaçık ortaya koyan bir diğer örnektir. Toplumsal olarak insanların belli başlı yönleriyle birbirinden ayrılmış olduğu bu dünyada insanların ötekileştirilmemesi ve farklılıklarımızla, birlikte var olma düşüncesinin hakimiyet kurması gerektiğine dair Hükümet Kadını filminde yer alan bir sahnede geçen diyalogda bu durum çok güzel bir şekilde ifade edilmektedir: **“Bu dünya, senden olmayanlarla hoştur. Onların sana verdiği ilimlerle, kıymetlerle, gönüllerle hoştur. Sadece senin gibiler değil, senden olmayan da çok yaşasın ki, sen de yaşa. Hele bir de onun gözüyle gör şu fani dünyayı. Herkes beyaz olsa, o zaman beyazı**

fark edemezsin ki. Değil mi? Veyahut da siyah. Beyaz en güzel siyahta belli eder kendini. Beni ben yapan yegâne şey, benden olmayandır. O yoksa, sen de yoksun. Ne anlamın kalır ne rengin belli olur ne de tadın...” Bu film sahnesinin geçtiği, Osmanlı dönemlerinde olduğu gibi, Müslüman ve gayrimüslimlerin bir arada yaşadığı bir köyde bu türden bir diyalogun geçiyor oluşu, aslında içinde var olduğumuz toplumda birçok farklı insanla ortak alaları paylaşıyor oluşumuz ve her birimizi anlamlı kılan şeyin bir diğeriğimiz olduğu gerçeği insanın içinde bulunduğu toplumu, hatta tüm evreni çok daha farklı bir bakış açısıyla görmesine olanak tanımaktadır. Dolayısıyla toplumun birer parçası olarak bizler, bizim gibi olamayan bireyler için diniyle, düşünceleriyle, ırkıyla veya bizden ayrılan herhangi bir yönüyle ilgili düşünce veya fikir ortaya koymak istediğimizde “Bizi biz yapan yegâne şeyin, bizim gibi olmayan” olduğu gerçeğini daima anımsamalıyız.

İslam’da Zıtlıkların uyumunu ise Kur’an-ı Kerimde “Biz her şeyi çift yarattık” ayeti ve “Her şey zıddıyla bilinir” şekliyle görmekteyiz, alemde her şeyin zıddıyla mevcut olduğunu açıkça ifade eder. “Her şeyden iki çift yarattık ki düşünüp anlayabilesiniz.” (Zariyat-49) bu ayette anlatılmak istenen aslında her şeyin zıddıyla yaratılmış olmasının nedeninin iyi olanın, güzel olanın insanlar tarafından ayırt edilip kavranabilmesi için bu kavramların zıddının da yaratılmış yani var olması gerektiğidir. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi her şeyin iyi olduğunu varsayarsak o iyi, aslında iyi olan olmayacaktır çünkü bir şeye iyi denebilmesi için onun bir kötüsü, zıddı, tersi veya aksi var olmak zorundadır ki iyi olan algılanabilsin ve fark edilir olsun.

Kötülük probleminde de zıtlıkların uyumu yönünden İslami bakış açısına uygun olacak şekilde makul bir yanıt vermiş olalım.

Her şeyin üstünde, her şeyden üstün olan Tanrının bir diğeriyle “iyi olan Tanrının kötülüğü yaratması düşüncesi, aslında iyi olan bir Tanrı kötülüğü yaratmaz, yaratırsa tanrının kendisi de kötülüğü yarattığı için kötü olacaktır.” düşüncesi dolayısıyla insanların bir kısmını kötülüğü yaratan başka bir tanrının var olduğu yani düalist bir Tanrı düşüncesine götürmüştür. Aynı şekilde iyi olan Tanrının neden evrendeki haksız yere yapılan birçok kötülüğe müdahale etmediği yönünde fikirler beyan edilmektedir.

Öncelikle **"her şeyi çift-zıt kutuplu yarattık ki, öğüt ve ibret alabilesiniz."**

Ayetiyle anlatılmak istenen fikrimce bu konuya da değinmektedir.

Çünkü her şeyin tamamıyla iyi olduğu bir dünyada, insanlığın ne gibi bir görevinin olabileceği de ayrıca bir tartışma konusu olacaktır. Zira dünya yalnızca iyilik ve güzelliklerin yaşandığı bir yer olsaydı ne Allah tarafından imtihana tabii tutulurduk ne de mükâfatlarla müjdelenirdik.

Yüce Allah dünya hayatında her şeyi zıddıyla birlikte yaratır. Gece-gündüz, güzel-çirkin, sıcak-soğuk, aydınlık-karanlık, temiz-kirli, yeni-eski, genç-yaşlı dünyada tümü bir aradadır. Aynı şey insanlardaki ahlâk özellikleri için de geçerlidir. Tüm bu zıtlıkların yaratılış hikmeti ise aralarında kıyas yapabilmemiz amacını taşır. Tüm, şükretmemiz ve güzel ahlaka yönelmemiz için birer vesiledir.

Nefsi, insanı Allah'ın hoşnut olmayacağı çirkin davranışlara yöneltmek ister. İnsanın nefsinde ruhu kirleten cimrilik, bencillik, kıskançlık, ümitsizlik gibi birçok eğilim vardır. Burada şöyle bir soru akla gelebilir: "İnsan nefsi kötülüğü emreden bir yapıda yaratıldığına göre, her insandan kötü ve ahlak dışı davranışlar beklemek gerekmez mi?"

Nefse hem fücür hem de ondan sakınma, yani vicdanı ilham edilmiştir. Fücür, günaha, isyana, yalana, baş kaldırışa ve Allah'tan yüz çevirmeye yönlendirir. Yani nefsimizde iki ayrı özellik bir aradadır: Kötülüğe eğilim ve kötülüklerden sakınmaya yönlendiren vicdan. "Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', sonra ona fücürünü (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (ant olsun)." (Şems Suresi, 7-8)

Kesin bilgiyle iman eden ve içinde Allah korkusu taşıyan mümin, nefsinin fücürünün kötülüğe yöneltmek için fısıldadıklarını değil, doğruyu işaret eden vicdanını dinler tam olarak bu noktada insanın ona verilmiş olan en büyük nimetiyle yani aklıyla beraber cüzi iradesini kullanması durumu karşımıza gelmektedir.

Bu zıtlıklar durumunu 5.000 yıl önce Çin'de bir felsefe olarak ele alınan Yin Yang ile açıklanmış ve belli prensipler ortaya koyulmuştur. Yin ve Yang felsefesi, dünyada bugün var olan gelmiş geçmiş tüm bilgi kaynaklarının temelinde görülebilen, zıt kutupları ve bu kutupların birbiriyle olabilecek her türlü ilişkisini ortaya koymaya

çalır. M.Ö. 2800 yazılan ve Çin'in yazılı en eski belgelerinden kabul edilen Yi Çing (Değişimler, Dönüşümler Kitabı) Yin ve Yang üzerine kurulmuştur. Yin Yang'ın temel değerleri aşağıdaki gibidir.

Her şey, iki kutupludur ve birbirine zıttır

Her şeyin birbirinden ayrılamaz iki zıt kutbu vardır. "Yin" kutbu ve "Yang" kutbu. Nerede ki yin ve yang kutuplaşması olur, orada hareket doğar ve sürekli bir şekilde devam eder. Mevcut durumundan yeni bir durum doğmuş olur. Böylece; doğurma süreci tetiklenir ve sürer gider.

Örnek olarak; hücre bölünmeleri gittikçe daha karmaşıklaşarak gelişir, dönüşür. Zıt kutuplar, elektrikte akımı meydana getirirken, mıknatısta çekme ve itmeyi tetikler.

Zıt Kutuplar, küçük bir oranda dahi olsa zıddını muhakkak kendi içinde barındırır.

Gecenin içinde aydınlık ve sıcak; gündüzün içinde de soğuk ve gölge bölgelerin bulunması; diş görünümünün içinde erkek, erkek görünümünün içinde diş olması; her sorunun, çözümü; sevginin, nefreti; eylemsizliğin, eylemi; savunmanın, saldırıyı barındırması gibi. Tai-chi veya Yin-Yang işaretinin içindeki küçük zıt renkli daireler bu özelliği anlatır.

Oluşumlar, zıddı olmadan açıklanamazlar. Zıtların biri, diğerinden bağımsız olamaz. Gündüz olmadan, gece; gece olmadan, gündüz açıklanamaz. Gece olmadığı sürece, gündüz de yoktur. Kutuplar birbirinden bağımsız ele alınamazlar.

Bu durumda beden ve psikoloji ayrı ayrı incelenemez. Organların kendisi Yin, işlevi ise Yang'dır. Böbrek, organ haliyle Yin'dir. Böbrekten kaynaklanan bir Yin ve Yang kararsızlığı, böbreği zayıf düşürüp korkularımızı harekete geçirir. Böbrekteki kararsızlık karaciğere biner. Karaciğerdeki yetersiz böbrek desteği sebebiyle artan baskı öfkeyi tetikler. Karaciğerdeki kararlılık, böbrekteki kararlılık ile mecburi bir bağ içindedir. Tüm organlarımız bu tür bir bağımlılık ilişkisi içindedir. Biri zayıf düşerse bu öbürünü de etkiler. Her organ temel ruhani görüntüyü de temsil eder. Böbrekle korku, karaciğerle öfke, kalp ve neşe gibi. Her ruhani hal ilgili organın kararlılığıyla çok

yakından ilgilidir ve ona bağılıdır. Bu yüzden, bütün ve parçanın bir arada bulunması gereği, Dođu Tıbbı, bedeni ve ruh halini ayrı ayrı ele alınamayacağını dile getirir.

Psikoloji ve beden birbirinden bağımsız incelenemez. Mevlâna ve Yunus Emre için “Aşk” parçanın bütünle buluşabilmesidir.

Ve zıtlıklar birbirine dönüşebilir. Zıtlar, birbirine dönüşebilen yapıdadır. Dönüşüm aşamalarla, kendi sürecine bağılı olarak gerçekleşir. Her sürecin bir sınırı vardır. Dönüşüm, uyum içinde veya uyumsuz gerçekleşebilir. Uyum, Yin ve Yang'ın göreceli denklik halidir. Uyumsuzlukta sürecin sınırına ulaşılır ve o sınırdan zıddına dönüş yapar yani zıt kutbuna Yin Yang'a; Yang da Yin'e dönüşür. Dönüşüm, sürecin hem etken hem de etkin parçasıdır. Dönüşebilme, bitmeyen sonsuz döngüsüne imkân verir. Kış, yazı; güz, baharı; karanlık, aydınlığa döner ve böyle takip eder sarmal gibi döne döne devam etmesi gibi...

Ve son olarak zıtlıkların birbirleriyle birlikte bir anlam ifade ettikleri, bir kavramın zıddı olmadan fark edilemez olduğu, her şeyin zıddıyla kaim olmasını ve evrendeki düzenin zıtlıkların uyumu ile mümkün olduğu argümanını Necip Fazıl Kısakürek'in “ Kader beyaz kâğıda sütle yazılmış yazı; elindeyse beyazdan gel de sıyr beyazı.” sözüyle noktalamış olalım.

SONUÇLAR

Bu proje hazırlanırken beş temel hedef belirlenmiştir. İlk hedef, felsefe bölümü öğrencilerinde felsefenin edebiyat, sanat ve teolojiyle bağlantılarını keşfetmeleri noktasında bir farkındalık oluşturmaktır. Yapılan okumalar ve tartışmalar, bu konuda kısa sürede de olsa önemli bir mesafenin alınabildiği olduğunu göstermektedir. Özellikle yazılan denemeler, farklı bakış açılarına ulaşma konusunda, projedeki seçimlerin doğru olduğunu teyit etmiştir. Ancak, salgın döneminde yeterli okuma yapamayan öğrencilerdeki bazı eksiklikler, daha sade metinlerin seçilmesi konusunda önemli bir veri niteliğindedir.

İkinci hedef, okunan metinlerin yorumlanması konusunda bir ilerleme kaydetmektir. Bu çerçevede yapılan her müzakerede katılımcı öğrencilere metnin anlaşılması, yorumlanması ve tartışılması hususunda söz verilmiş ve başlangıç aşamasına göre daha aktif bir katılımın sergilendiği görülmüştür.

Üçüncü hedef, öğrencilerin tartışma kültürüne katkı sağlamaktır. Her müzakerede gerek moderatör gerek öğrenciler arasında farklı kanaatleri ve eleştirileri içeren tartışmalar yapılmıştır. Düşünceyi ispat, karşı düşüncenin sorunlarını görme ve en uygun şekilde kendi görüşlerini ifade etme konusunda bir faaliyet yürütülmüştür.

Dördüncü hedef, katılımcıların özgüvenlerine katkı sunmaktır. Bilindiği üzere, pek çok öğrenci farklı gerekçelerle de olsa, kendini ifade etme konusunda bazı sorunlar yaşamakta ve bu ilerleyen süreçte de devam edebilmektedir. Müzakere ortamları bunun ortadan kaldırılmasının önemli bir aracı olarak görülebilir. Uygulamalar esnasında, dört haftalık kısa bir sürede bile, katılım düzeyleri açısından ilk hafta ile dördüncü hafta arasında önemli bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Beşinci hedef, öğrencilerin sadece okumakla kalmayıp, duygu ve düşüncelerini en güzel şekilde ifade etmelerine yardımcı olacak bir ortam oluşturmaktır. Bu bağlamda, sonuç çalışması olarak öğrencilere deneme yazma görevi verilmiş ve sevindirici sonuçlara ulaşıldığı gözlemlenmiştir.

Projenin en önemli kazanımı, öğrencilerin benzer etkinlikler yapma konusundaki istekleri olmuştur.